

A képviselőház ülése.

— Csöndes igazságügyi vita. —

(Saját tudósítónktól.) Ellenzéki hangok hosszú igazságügyi vitát jelentettek be. Hangsúlyozták, milyen hosszú vitákra lehetünk elkészülve. Mintha csak érezték volna, hogy röviden morzsolnak le, amit csak lehet. Már a második napon is olyan rövid ideig beszéltek az ellenzéki képviselők is, hogy a tárca költségvetési idejét, napjainak számát sejteni lehet. De azért egy ellenzéki beszéd se lett ma olyan rövid, hogy ne láthatók volna, milyen keveset értenek az ügyhöz, amelyhez hozzászóltak a haza nevében. Mert hisz a haza — szerintök — megköveteli azt, hogy nyújtsák az átkos kormány idejét, sok szóbeszéddel, nagy hazafissággal. S nem az ő bajuk, hogy néha még az idő nyújtásához sem értenek...

A mai ülés féltizenegy órakor kezdődött.

Elnök: Kabos Ferenc.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után fölolvassák az *interpellációk* könyvét, amelybe két interpelláció van bejegyezve:

1. *Szmrecsányi György* Beszkid Antal képviselő mentelmi jogának megsértése és
2. *Szabó István* egy horvátországi katolikus pap magyarellenes magatartása tárgyában.

Szmrecsányi György kijelenti, hogy interpellációját visszavonja.

Következik a napirend, az *igazságügyi tárca* költségvetésének folytatólagos tárgyalása.

(*Patronázások.*)

Blanár Béla (munkapárti) a bírák helyzetéről és a jó bírák szükségességéről beszél. Dicséri a javítóintézetek s a patronázs-intézmény fejlettségét. Sajnos, a patronázsnál sok függ a személyektől és így valami intézményes garanciát kér a siker érdekében a minisztertől.

(*Lengyel beszéde.*)

Lengyel Zoltán (Kossuth-párti) hibáztatja hogy Erdélyben még mindig az osztrák polgári törvénykönyv van érvényben és hogy a telekkönyvek sok helyen még ma sincsenek magyarul vezetve. A Kuria gyakorlata az uzsora-ügyekben rossz.

Székelly Ferenc: Nohát!

Lengyel Zoltán: Egy tanács azonban nem irányíthatja az egész jogszolgáltatást.

Székelly Ferenc: De csak egy tanács intézi ezeket az ügyeket, tehát nem kell félni ellenmondó határozatoktól.

Lengyel Zoltán: Ezt törvényesen kell rendezni, nem pedig a Kuria egy tanácsára bízni. Novella benyújtását sürgeti és erre nézve határozati javaslatot terjeszt elő.

(*Almássy, majd Sággy.*)

Almássy László: A polgári törvénykezési rendtartás megalkotása már csak a jogbizonytalanság megszüntetése érdekében is sürgős szükség. Sürgeti a bírósági jegyzők helyzetének javítását s az igazságszolgáltatás olcsóbbítását. A költségvetést elfogadja.

Sággy Gyula szerint a kuriai bíráskodás hibáiért nem lehet a bírákat okolni. A baj magában a törvényben van, melynek szövevényes és ellenmondásos szövege lehetetlenné teszi az egyszerű és olcsó eljárást. A nyugdíjtörvény reformja elodázhatatlan, mert a most érvényben levő annyira mostoha, hogy nem lehet többé összeegyeztetni a kor szociális és humanus követelményeivel. A költségvetést elfogadja.

(*A többi szónok.*)

Pescha Miklós a miniszter figyelmébe ajánlja a bírák és ügyészek országos egyesületének emlékiratát, melyben helyzetük javítását sürgetik. Óhajtja a titkos minősítés eltörlését, a nyugdíjtörvény reformját, az ügyészi és bírói minősítés közt a különbség eltörlését, a fegyelmi törvény módosítását s a díjtalan joggyakornoki rendszer megszüntetését. A gyámsági és gondnoksági törvény reformja is égető szükség. A költségvetést elfogadja.

Baross Gyula az örökösödési jog reformjáról beszélt s annak az aggodalmának adott

kifejezést, hogy a teljes szóbeliség és közvetlenség nem fog beválni a törvénykezés magasabb fokozatain.

Abrahám Dezsőnek az idő előhaladottságára való tekintettel megengedte a Ház, hogy beszédét holnapra halasztassa.

(*Interpelláció.*)

Szabó István (nagyatádi) azt panaszolja el interpellációjában, hogy a szlavóniai nagy-piszemicei katolikus magyarok templomot építettek s miután többségben vannak a falubeli horvátokkal szemben, azt szerették volna, hogy egyik vasárnap magyar nyelvű istentiszteletet tarthassanak. A horvát hatóságok azonban még azt se engedték meg, hogy egy hónapban egyszer legyen magyar istentisztelet. Kéri a kormányt, hogy akadályozza meg a horvát hatóságoknak ezt a méltatlan eljárását s hogy tegye lehetővé, hogy a magyarság Horvátországban ugyanazokkal a jogokkal élhessen, amelyeket Magyarországon minden nemzetiség élvez.

Az ülés háromnegyed három órakor végződött.

Kultuszminiszteri

kiküldöttek Szegeden.

— A szegedi egyetem ügyében folytatott tanácskozásokat befejezték. —

(Saját tudósítónktól.) *Tóth Lajos* miniszteri tanácsos, *Mandelló Gyula* dr egyetemi magántanár és *Korb Flóris* műépítész, a kultuszminisztérium kiküldöttei, a szegedi egyetem ügyében szerdán folytatták a tárgyalásokat.

Konstatálta a bizottság, hogy a régi kórház telke a jogi, bölcsészeti és természet-tudományi fakultások elhelyezésére teljesen alkalmatlan. Ellenben megoldható lenne a helykérdés a következőképpen: A Gedó közelében, az építendő új kórház és a villasor között mintegy nyolc-tizenkét holdnyi területen helyeznék el a bölcsészeti fakultást a kémiai, fizikai, zoológiai és botanikai osztályokkal. A régi kórház telkén pedig építenék az aulát a jogi és filozófiai fakultásokkal. Ide kerülne a központi helyiségek is.

A másik terv — mint már tegnap említettük — az egyetemnek *Ujszegeden*, egy tömbön való elhelyezése. Erre vonatkozólag a bizottság szerdán helyszíni szemlét tartott. Az egyetem céljaira ötven holdat szemeltek ki. Ebből harminc hold esnék a fővészkeretre, tíz a gazdasági fakultás céljaira — a harmadik egyetemet gazdasági fakultással szervezik — és tíz hold az emelendő épületekre.

Minthogy a kiszemelt ötven holdat a város nem ajánlotta fel a kultuszminisztériumhoz intézett memorandumában, *Lázár György* dr polgármester július 28-án rendkívüli közgyűlést hív egybe az ötven hold felajánlására.

Itt említjük meg, hogy július tizenegyedikén *Lázár György* dr polgármester az Alföld vezető köreinek bevonásával nagy deputációt vezet a kultuszminisztériumba a szegedi egyetem ügyében. Máris több országos nevű egyéniség, politikus és polgármester ígerte meg a deputációban való részvételét.

A fővárosi és a vidéki sajtó egyrészének hiresztelésével szemben úgy a polgármester, mint a bizottság tagjai kijelentették, hogy a harmadik egyetem kérdésében *döntésről még szó sincs*. A versenyző városokkal még tartanak a tárgyalások és érdemleges döntésről csak a szerzett tapasztalatok összegezése után lehet szó.

Lázár György dr polgármester különben erősen bizik a szegedi egyetem sikerében.

A Zsilinszky-pör.

— Urak, meg parasztok. —

(Kiküldött tudósítónktól.) Sokat és sokan mondták már, de legélesebben most, a főtárgyaláson domborodott ki, hogy az a tragédia, amely a temetőbe küldte a parasztvezért és a gyulai esküdtbíró elé állította a két gyulai dzsentrit: a Zsilinszky-fiukat, nem két familiának, hanem parasztnak, meg uraknak a harca. Elkeseredett, véres harca, amely ma a Zsilinszky-fiuknak ad browningot a kezükbe azért, hogy holnap az Achimok ragadjanak kapát, meg kaszát a Zsilinszkyek ellen.

Bajos volna azt megmondani, hogy melyiküknek van igazuk. Talán egyiküknek sincs. Régi mondás, hogy annak soha sincs igaza, aki haragszik, már pedig itt, ezen a vidéken talán elképzelni sem lehet nagyobb gyűlöletet, mint aminőt a paraszt a nadrágos emberrel szemben érez, vagy viszont.

Ennek a tárgyalásnak minden kihallgatott tanuja, minden bizonyítéka, minden okmánya nyíltan, leplezetlenül, néha durva őszinteséggel mutatja be a parasztnak, meg az uraknak a világát.

Urak, meg parasztok szerepelnek itt a színlapon és minden szavukból, minden mondasukból hangosan beszél a fajuk szenvedélye. Vagy a parasztgyűlölet, vagy a parasztfurfang.

*

A Zsilinszky-fiúk urak. Afféle falusi urak, akikbe már az elemiben belenevelték az urasságot. De a korrektséget is. Sokat, nagyon sokat adnak arra, hogy imponáljanak a megjelenésükkel.

Amikor a tárgyalás megkezdődik és a két fegyveres börtönőr bekiséri a két Zsilinszky-fiút a tárgyalóterembe, mindegyik gondosan ügyel arra, hogy a leüléskor föl-huzzák a nadrágjuk szarát. Nyilas föl d ecot harisnya van a félcipőjük alatt, az öltözködésük pedig kifogástalan. A gallérjuk, kezélőjük ragyog a tisztaságtól, zsakettjük olyan, mint aminőt az angol király visel, a frizurájuk pedig azt igazolja, hogy nagyon sok az idejük.

Tudja az Isten, de talán alig akad ember, aki ezeknek a fiuknak az igazmondásában csak egy pillanatig is kételkednék. Még amikor minden tanu is ellent mond az állításaiknak, akkor is érezzük, hogy a Zsilinszky-fiuknak van igazuk. Olyan őszintén, olyan határozottan mondanak mindent, hogy egy pillanatig sem gondolhat arra az ember, hogy ezek hazudnak. Színészkedni pedig nem lehet így.

Ez a két fiú áldozata a fajuk harcának. Ők csak eszközök voltak. És ha az esküdtszék ítélete folytán börtönbe kerülnek a Zsilinszky-gyerekek, kiszabadulásukat bizonyosan bankettel, tüntetéssel ülik meg a csabai urak.

*

A parasztok: a két Vicián, az öreg meg a fia. Tipikus, ravasz tót paraszt mind a kettő. Amikor az öreg Vicián az elnök keresztkérdéseire kitérőleg így válaszol:

— Nem vagyok én olyan okos mint az ur! — minden szavában benne van a végtelen gyűlölet és megvetés az urak iránt.

A keddi tárgyaláson legalább huszszor derült ki, hogy a Viciánok nem mondtak igazat. Az öreget meg sem eskették.

Tizennyolc percig tartott, amíg az elnök keresztkérdésekkel bevallatta egy öreggel, hogy benn sem volt Achim szobájában, nem látott semmit, nem hallott semmit, amit pedig elmondott, azt a fiától hallotta. Kihallgatása előtt még úgy vallott, hogy látta a füstöt is, később már nem emlékezett semmire.

*

A Haverda-pör *Popper*-ja is eljött ide. Itt Staffelnak hívják. Teljesen a Popper-zsáner. Ennek is tanu nélkül mondtott a vádlott önmagára diffamáló dolgokat. Ez a Popper is ült már. Sikasztásért, csalásért. Persze nem eskették meg.